

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми

Алла РЕВУЦЬКА
« 08 » « 08 » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна економіка та людський розвиток»

Освітній рівень: другий (магістерський) вищої освіти

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Бізнес-економіка

Факультет: економіки і підприємництва

Умань - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – економіка освітньої програми *Бізнес-економіка* – Умань: Уманський НУС, 2024. – 27 с.

Розробник:

Віра КОСТЮК, к.е.н, доцент кафедри економіки

 Віра КОСТЮК

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри економіки

Протокол від «07» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри економіки

 Алла ОСІПОВА

«07» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «08» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

 Руслан МУДРАК

«08» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Костюк В.С., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	Обов’язкова	
Модулів –1	Спеціальність: 051 – економіка	Рік підготовки	
Змістових модулів –2		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 135		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 самостійної роботи студента – 5,1	Освітній рівень: другий (магістерський) Освітня програма Бізнес-економіка	20 год.	8 год.
		Практичні заняття	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		87 год.	123 год.
		Вид контролю:	
екзамен	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Соціальна економіка та людський розвиток» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Бізнес - економіка» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань та практичних навичок, які необхідні для розуміння історії виникнення концепції людського розвитку, її економічних аспектів, питань взаємозв'язку освіти, охорони здоров'я і розвитку людини.

Завдання вивчення дисципліни:

- оволодіти основами теорії людського розвитку;
- поглибити систему знань щодо функціонування соціальної економіки і активізації людського розвитку
- оволодіти основами Концепції людського розвитку та методологією розрахунку Індексу людського розвитку ПРООН;
- визначати та аналізувати складові Індексу людського розвитку та їх особливості;
- з'ясувати механізм взаємозв'язку освіти, охорони здоров'я і розвитку людини;
- визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

Предметом дисципліни є чинники, закономірності та способи забезпечення людського розвитку в умовах соціальної економіки і методи його адекватного вимірювання й реального оцінювання.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення змісту дисципліни базується на освоєнні навчальних курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, передуює вивченню освітньої компоненти: «Стратегічне управління бізнесом».

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» спеціальності 051 Економіка галузі знань 05

Таблиця 1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 4	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)	ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності
ЗК 7	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів
		ПРН 14	Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			

СК 5	Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку	ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів
		ПРН 14	Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем
СК 12	Здатність визначати та розв'язувати економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.	ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства
СК 13	Здатність розуміти специфіку соціально-економічних відносин в аграрному бізнесі на засадах сталого розвитку	ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів
		ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Соціальна економіка та людський розвиток», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Соціальна економіка та людський розвиток»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	сутності економічних категорій «соціальна економіка», «людський розвиток», «людський капітал», «інвестиції в людський капітал», «індекс людського розвитку», «гендерна рівність» та ін.;	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних

1.2	наукових теорій людського розвитку, людського капіталу, концепцій соціальної політики;	самонавчання через Moodle	завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.3	показників людського розвитку та методик їх обрахування;		
1.4	соціально-економічних чинників впливу на людський розвиток.		
2	Уміння/навички:		
2.1	аналізувати динаміку людського розвитку у світі та в Україні;	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	розрізняти національну і регіональну методик обчислення людського розвитку;		
2.3	оцінювати національну систему розширеного відтворення людського капіталу		
3	Комунікація:		
3.1	переконливе донесення до фахівців і нефахівців стратегічних цілей людського розвитку, що включають довгострокові плани та візію розвитку;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	ведення діалогу про концептуальні підходи до розробки парадигми соціально-економічного розвитку України у XXI сторіччі		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	розуміння особистої відповідальності за стратегічні рішення та рекомендації у сфері активізації розвитку людського капіталу;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	здатність автономно приймати стратегічні та оперативні управлінські рішення, що впливають на всі складові людського розвитку.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток»

Програмний результат навчання	Метод навчання	Методи контролю
ПРН2 Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН11 Визначати та критично оцінювати стан та тенденції	Лекція, практичне заняття, індивідуальні	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у

	соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.	консультації, кейс-метод, мозковий штурм, самонавчання через Moodle	дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 14	Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод інтерактивні заняття, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні основи руху соціальної економіки і людського розвитку

Тема 1. Науково-методичні основи соціальної економіки і людського розвитку

Соціальна економіка: предмет і метод дослідження. Характерні риси соціальної економіки. Суб'єкти соціальної економіки. Об'єкти соціальної економіки. Еволюція соціальної економіки. Категорії і закони соціальної економіки. Методологія соціальної економіки. Функції соціальної економіки. Соціальна економіка і економічна політика. Проблеми розвитку соціальної економіки в Україні. Історичні аспекти усвідомлення проблеми людського розвитку у суспільстві. Вихідні положення до людського розвитку суспільства. Генеза людського розвитку. Сучасні загальносвітові проблеми розвитку людства. Формування людського потенціалу людини-працівника. Вплив людського розвитку на суспільство. Людський розвиток в аграрній сфері. Людський розвиток і кризові явища в економіці.

Тема 2. Теорія людського капіталу – економічна основа концепції людського розвитку

Концепція людського капіталу, історичний шлях її становлення. Показники рівня розвитку людського капіталу. Соціалізаційні зрушення у вимірі людського капіталу. Роль сім'ї у формуванні людського капіталу.

Фінансові детермінанти формування людського капіталу. Інвестиції в людський капітал та їх ефективність.

Значення теорії людського капіталу для реалізації ідей людського розвитку

Тема 3. Світовий вимір динаміки людського розвитку

Концептуальні підходи до визначення людського розвитку ПРООН. Показники людського розвитку. Національний вимір динаміки людського розвитку в Україні. Оцінка національної системи розширеного відтворення людського капіталу. Національна методика обрахування людського розвитку в Україні. Динаміка людського розвитку в Україні. Соціально-економічні чинники впливу на людський розвиток. Роль здоров'я і тривалості життя у формуванні людського розвитку. Освіта, культура та інтелектуальний потенціал як провідні чинники людського розвитку. Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості та людського розвитку.

Topic 3. The Global Dimension of Human Development Dynamics

Conceptual Approaches to Defining Human Development UNDP. Human Development Indicators. National Dimension of Human Development Dynamics in Ukraine. Evaluation of the national system of expanded reproduction of human capital. National Methodology for Calculating Human Development in Ukraine. Dynamics of human development in Ukraine. Socio-economic factors influencing human development. The role of health and life expectancy in shaping human development. Education, Culture and Intellectual Potential as Leading Factors of Human Development. The relationship between economic growth, employment and human development.

Тема 4. Здоров'я і тривалість життя населення в контексті людського розвитку

Здоров'я і довголіття як передумови і наслідок людського розвитку. Визначення поняття «здоров'я». Методи виміру рівня здоров'я. Тривалість життя населення та способи його виміру. Концепція епідеміологічного переходу. Роль системи охорони здоров'я у формуванні рівня здоров'я населення. Ключові проблеми вітчизняної системи охорони здоров'я.

Зарубіжний досвід реформування системи охорони здоров'я. Моделі світових систем охорони здоров'я.

Пріоритетні напрями реформування охорони здоров'я в Україні. Фінансові аспекти реформування охорони здоров'я.

Проблеми сучасного способу життя, що впливають на погіршення стану здоров'я населення.

Тема 5. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку

Освіта як передумова, показник, чинник і результат людського розвитку. Освіта як чинник формування людського капіталу і економічного зростання. Вплив рівня освіти на зайнятість населення. Освіта України в світових координатах людського розвитку. Інтелектуальний потенціал суспільства. Основні напрями розвитку освітньої галузі. Приведення структури освіти у відповідність до потреб сучасної економіки та інтеграції України в європейський економічний та культурний простір.

Забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім громадянам України та перетворення освіти на соціальний ліфт.

Реформування системи підготовки та перепідготовки педагогічних, управлінських кадрів в освітньому секторі.

Реорганізація системи управління, фінансування та менеджменту освіти.

Культурна свобода як складова людського розвитку.

Змістовий модуль 2. Функціонування соціальної економіки і активізація людського розвитку

Тема 6. Державна соціальна політика і політика людського розвитку

Поняття, сутність і об'єкт соціальної політики. Мета і завдання соціальної політики. Умови реалізації соціальної політики. Суб'єкти соціальної політики. Людина як суб'єкт соціальної політики. Принципи реалізації соціальної політики. Активний характер соціальної політики. Основні напрямки і пріоритети здійснення соціальної політики в сучасних умовах. Соціальна політика як чинник розвитку суспільних, соціальних відносин. Соціальна політика, спрямована на формування соціальної безпеки людини і суспільства. Гуманітарна сфера і гуманітарна політика.

Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства: шляхи розвитку. Сутність та складові соціальної відповідальності людини, її значення у забезпеченні стійкої соціальної динаміки. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.

Тема 7. Гендерна рівність та політика підтримки сім'ї

Гендерний розвиток як предмет дослідження та соціального управління. Гендерна нерівність у людському розвитку. Чоловіки і жінки на ринку праці: нерівність соціальних можливостей - різні економічні результати. Гендерні особливості в управлінні персоналом на підприємствах. Соціальна політика рівних можливостей.

Політика підтримки сім'ї та її основні моделі. Соціальна допомога сім'ям з дітьми в Україні.

Тема 8. Напрями активізації людського розвитку України

Заходи щодо активізації розвитку людських ресурсів в Україні. Форми інвестування людського розвитку. Мотивація та стимулювання розвитку людських ресурсів. Роль саморозвитку у формуванні трудового потенціалу. Становлення і розвиток теорії та практики самоменеджменту. Забезпечення сталого розвитку ринку праці України шляхом сприяння саморозвитку населення. Реалізація національної ідеї соціальної відповідальності. Напрями діяльності держави щодо заохочення соціально відповідальної поведінки. Підвищення проузороності діяльності українських компаній як напрям розвитку соціальної відповідальності.

Перспективні форми соціально-економічного розвитку України. Моделі економічного розвитку. Спрямування суспільства до моделі стійкого економічного розвитку. Концептуальні підходи до розробки парадигми соціально-економічного розвитку України у XXI сторіччі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо -го	у тому числі					усьо -го	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
Змістовий модуль 1. Загальні основи руху соціальної економіки і людського розвитку												
Тема 1. Науково-методичні основи соціальної економіки і людського розвитку	15	4	4	-	-	7	15	2	-	-	-	13
Тема 2. Теорія людського капіталу – економічна основа концепції людського розвитку	15	2	4	-	-	9	15	1	1	-	-	13
Тема 3. Світовий вимір динаміки людського розвитку *	15	2	4	-	-	7	15	1	-	-	-	14
Topic 3. The Global Dimension of Human Development Dynamics	15	2	4	-	-	7	15	1	-	-	-	14
Тема 4. Здоров'я і тривалість життя населення в контексті людського розвитку**	15	2	2	-	-	9	15	1	1	-	-	13
Тема 5. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку	15	2	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
<i>Разом за модулем 1</i>	75	12	16	-	-	39	75	5	2	-	-	68
Змістовий модуль 2. Функціонування соціальної економіки і активізація людського розвитку												
Тема 6. Державна соціальна політика і політика людського розвитку	25	4	4	-	-	17	25	1	1	-	-	23
Тема 7. Гендерна рівність та політика підтримки сім'ї	15	2	4	-	-	7	15	1	-	-	-	14
Тема 8. Напрями активізації людського розвитку України	20	2	4	-	-	12	20	1	1	-	-	18
<i>Разом за модулем 2</i>	60	8	12	-	-	36	65	3	2	-	-	55
Усього	135	20	28	-	-	87	135	8	4	-	-	123

*проведення заняття англійською мовою

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні основи руху соціальної економіки і людського розвитку	16	2
2	Тема 1. Науково-методичні основи соціальної економіки і людського розвитку	4	-
3	Тема 2. Теорія людського капіталу – економічна основа концепції людського розвитку	4	1
4	Тема 3. Світовий вимір динаміки людського розвитку*	4	-
	Topic 3. The Global Dimension of Human Development Dynamics	4	-
5	Тема 4. Здоров'я і тривалість життя населення в контексті людського розвитку	2	1
6.	Тема 5. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку	2	-
7.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Функціонування соціальної економіки і активізація людського розвитку	12	2
8	Тема 6. Державна соціальна політика і політика людського розвитку	4	1
9.	Тема 7. Гендерна рівність та політика підтримки сім'ї	4	-
10.	Тема 8. Напрями активізації людського розвитку України	4	1
Разом		28	4

*проведення заняття англійською мовою

6. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Загальні основи руху соціальної економіки і людського розвитку	47
2	Тема 1. Науково-методичні основи соціальної економіки і людського розвитку Соціальна економіка і економічна політика. Проблеми розвитку соціальної економіки в Україні. Історичні аспекти усвідомлення проблеми людського розвитку у суспільстві.	7
3	Тема 2. Теорія людського капіталу – економічна основа концепції людського розвитку Соціалізаційні зрушення у вимірі людського капіталу. Роль сім'ї у формуванні людського капіталу. Фінансові детермінанти формування людського капіталу.	9
4	Тема 3. Світовий вимір динаміки людського розвитку Національний вимір динаміки людського розвитку в Україні. Динаміка людського розвитку в Україні. Соціально-економічні чинники впливу на людський розвиток. Взаємозв'язок економічного зростання,	9

	зайнятості та людського розвитку.	
	Topic 3. The Global Dimension of Human Development Dynamics Natsionalnyj vimir dynamika lyudskogo rozvitku v Ukraini. Dynamika lyudskogo rozvitku v Ukraini. Sotsialno-ekonomichni chinniki vlivu na lyudskij rozvitok. Mutual links of economic stability, boring and human development.	9
5	Тема 4. Здоров'я і тривалість життя населення в контексті людського розвитку Роль системи охорони здоров'я у формуванні рівня здоров'я населення. Ключові проблеми вітчизняної системи охорони здоров'я. Моделі світових систем охорони здоров'я. Проблеми сучасного способу життя, що впливають на погіршення стану здоров'я населення.	11
6	Тема 5. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку Освіта України в світових координатах людського розвитку. Інтелектуальний потенціал суспільства. Основні напрями розвитку освітньої галузі. Реорганізація системи управління, фінансування та менеджменту освіти. Культурна свобода як складова людського розвитку.	11
7	Змістовий модуль 2. Функціонування соціальної економіки і активізація людського розвитку	40
8	Тема 6. Державна соціальна політика і політика людського розвитку Принципи реалізації соціальної політики. Основні напрями і пріоритети здійснення соціальної політики в сучасних умовах. Гуманітарна сфера і гуманітарна політика. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.	17
9	Тема 7. Гендерна рівність та політика підтримки сім'ї Гендерна нерівність у людському розвитку. Гендерні особливості в управлінні персоналом на підприємствах. Соціальна політика рівних можливостей. Соціальна допомога сім'ям з дітьми в Україні.	9
10	Тема 8. Напрями активізації людського розвитку України Роль саморозвитку у формуванні трудового потенціалу. Становлення і розвиток теорії та практики самоменеджменту.	14
	Разом	87

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль 1. Загальні основи руху соціальної економіки і людського розвитку	68
2	Тема 1. Науково-методичні основи соціальної економіки і людського розвитку Соціальна економіка і економічна політика. Проблеми розвитку соціальної економіки в Україні. Історичні аспекти усвідомлення проблеми людського розвитку у суспільстві. Сучасні загальносвітові проблеми розвитку людства. Формування людського потенціалу людини-працівника. Вплив людського розвитку	13

	на суспільство. Людський розвиток і кризові явища в економіці.	
3	<p>Тема 2. Теорія людського капіталу – економічна основа концепції людського розвитку</p> <p>Показники рівня розвитку людського капіталу. Соціалізаційні зрушення у вимірі людського капіталу. Роль сім'ї у формуванні людського капіталу.</p> <p>Фінансові детермінанти формування людського капіталу.</p> <p>Значення теорії людського капіталу для реалізації ідей людського розвитку</p>	13
4	<p>Тема 3. Світовий вимір динаміки людського розвитку</p> <p>Показники людського розвитку. Національний вимір динаміки людського розвитку в Україні. Динаміка людського розвитку в Україні. Соціально-економічні чинники впливу на людський розвиток. Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості та людського розвитку.</p>	14
	<p>Topic 3. Global Dimension of Human Development Dynamics</p> <p>Human Development Indicators. National Dimension of Human Development Dynamics in Ukraine. Dynamics of human development in Ukraine. Socio-economic factors influencing human development. The relationship between economic growth, employment and human development.</p>	14
5	<p>Тема 4. Здоров'я і тривалість життя населення в контексті людського розвитку</p> <p>Методи виміру рівня здоров'я. Тривалість життя населення та способи його виміру. Концепція епідеміологічного переходу. Ключові проблеми вітчизняної системи охорони здоров'я.</p> <p>Зарубіжний досвід реформування системи охорони здоров'я. Моделі світових систем охорони здоров'я.</p> <p>Пріоритетні напрями реформування охорони здоров'я в Україні.</p> <p>Фінансові аспекти реформування охорони здоров'я.</p> <p>Проблеми сучасного способу життя, що впливають на погіршення стану здоров'я населення.</p>	13
6	<p>Тема 5. Освіта, культура, інтелектуальний потенціал як чинники людського розвитку</p> <p>Освіта як чинник формування людського капіталу і економічного зростання. Вплив рівня освіти на зайнятість населення. Освіта України в світових координатах людського розвитку. Інтелектуальний потенціал суспільства. Основні напрями розвитку освітньої галузі. Забезпечення рівного доступу до якісної освіти усім громадянам України та перетворення освіти на соціальний ліфт.</p> <p>Культурна свобода як складова людського розвитку.</p>	15
7	<p>Змістовий модуль 2. Функціонування соціальної економіки і активізація людського розвитку</p>	55
8	<p>Тема 6. Державна соціальна політика і політика людського розвитку</p> <p>Мета і завдання соціальної політики. Умови реалізації соціальної політики. Суб'єкти соціальної політики. Соціальна політика, спрямована на формування соціальної безпеки людини і суспільства. Гуманітарна сфера і гуманітарна політика.</p> <p>Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства: шляхи розвитку. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності.</p>	23

9	Тема 7. Гендерна рівність та політика підтримки сім'ї Гендерна нерівність у людському розвитку. Чоловіки і жінки на ринку праці: нерівність соціальних можливостей - різні економічні результати. Гендерні особливості в управлінні персоналом на підприємствах. Соціальна політика рівних можливостей. Політика підтримки сім'ї та її основні моделі. Соціальна допомога сім'ям з дітьми в Україні.	14
10	Тема 8. Напрями активізації людського розвитку України Роль саморозвитку у формуванні трудового потенціалу. Становлення і розвиток теорії та практики самоменеджменту. Спрямування суспільства до моделі стійкого економічного розвитку Концептуальні підходи до розробки парадигми соціально-економічного розвитку України у XXI сторіччі.	18
Разом		123

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є однією з форм організації освітнього процесу, що має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються самостійно і не входять до тижневого аудиторного навантаження студента. НПП контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях.

До індивідуальних завдань відноситься: аналіз практичних, проблемних ситуацій, аналітичний огляд, виконання розрахункових робіт, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції, написання рефератів, есе, участь в олімпіадах тощо.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка і людський розвиток» студенти заочної форми навчання виконують одне індивідуальне завдання, результати якого представляють у вигляді письмової роботи. Таку роботу студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Соціальна економіка і людський розвиток» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

10. Методи навчання

Методами навчання є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувачів вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців.

Інтерактивні методи навчання, важливими складовими яких є: - відповіді на запитання і опитування думок студентів; - аналіз історій і ситуацій; - дискусії, дебати, полеміки; - мозковий штурм; - відпрацювання навичок; - ігрове перевтілення. Активні методи навчання На відміну від інтерактивних методів, активні означають безпосередню участь студентів у

виконанні практичних завдань і вправ, іноді без взаємодії між собою. Водночас інтерактивне спілкування з викладачем зберігається. Інноваційні методи навчання, які поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практичні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації;

- дидактичні ігри – метод імітації (наслідування, відображення) ухвалення управлінських рішень в різноманітних ситуаціях згідно правил, які вже розроблено або формуються самими учасниками, реалізується через самостійне вирішення здобувачами вищої освіти поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли є потреба самостійно опанувати новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі.

Дистанційні технології навчання є однією з форм індивідуалізації освітнього процесу, що ґрунтується на принципах відкритого навчання з широким використанням комп'ютерних навчальних програм різного призначення та створює інформаційне освітнє середовище для передачі веб-ресурсів навчальних дисциплін і взаємодії між учасниками. Дистанційне навчання в Уманському НУС здійснюється відповідно до положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Для забезпечення освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в УНУС і використовується система управління навчанням Moodle. В разі

запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції в форматі лекційних, практичних занять. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

11. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контролю. Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання практичних робіт; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання самостійної роботи оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікації тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного модуля.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувачі мають право скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

Знання здобувача з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних ним на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі модульні контролю, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться

відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку здобувач отримав за рейтинговим показником оцінку "FX", то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Здобувач, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, прездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю і скласти підсумковий контроль.

У разі отримання здобувачем за рейтинговим показником оцінки "F", то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена спеціальна 100- бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач освіти за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (екзамену) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (екзамені) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином.

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70. Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для

виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії тощо. Бали розподіляються наступним чином: 1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях оцінюється в 2-3 бали: а) відповідь / виконання практичних завдань – 1-2 бали: б) змістовні доповнення при обговоренні питань на практичних заняттях – 1 бал.

2. Модульний контроль.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (10 тестів за кожним зі змістових модулів) та теоретичних питань. Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 10 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

3. Виконання самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів; виконанні навчальних завдань; опрацюванні лекційного матеріалу; підготовці до виступу на практичних заняттях; поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань; пошуку (підборі) та огляді літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичному розгляді наукових публікацій; контрольній перевірці здобувачами власних знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до модульного контролю; систематизації вивченого матеріалу з метою підготовки до підсумкового контролю (екзамену). Виконання окремих завдань для самостійної роботи здобувачів оцінюється в 1-2 бала.

Бали за науково-дослідну роботу – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових

**Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни
«Соціальна економіка та людський розвиток»
(заочна форма навчання)**

Змістовні модулі	Поточний (модульний контроль)								Бали за науково-дослідну роботу	Модульний контроль 1	Модульний контроль 2	Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1 25 балів				Змістовий модуль 2 15 балів								
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	10	10	10	30	100
Кількість балів за видами робіт, всього:	5	5	5	5	5	5	5	5					
в т.ч.: активність на практичних заняттях	-	4	-	4	-	4	-	4					
виконання самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1					

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить

практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

13.Методичне забезпечення

- 1.Костюк В.С. Методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» для студентів денної та заочної форм навчання. УНУС. Умань. 2024. 39 с.
2. Костюк В.С. Методичні матеріали, завдання і вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» для студентів денної та заочної форм навчання.УНУС. Умань. 2024. 45с.
3. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка. URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1358>

14. Рекомендована література

Базова

1. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку"/ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n11>
2. Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А. Соціальна економіка: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2020. – 203с.
3. Sen A. Development as Freedom / A. Sen. – Oxford : Oxford University Press, 1999. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/978-1-137-28787-8_94
4. Соціальна економіка : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка» / уклад. Л. С. Ларка. – [електронне видання]. – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 56 с.
5. Герасименко Г.В. Людський розвиток//Енциклопедія Сучасної України: електронна версія (веб-сайт)/ гол.редкол.: І.М.Дзюба, М.Г.Железняк та ін.; НАН України, НТШ.Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. URL:https://esu.com.ua/search_articles.php?id=59918
6. Головніна О.Г. Основи соціальної економіки: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 648 с.
7. Климаська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климаська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.]; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 318 с.
8. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження : монографія / З.І. Галушка, І.І. Нафус. - Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с.

9. Billion Lives, INFINITE POSSIBILITIES the case for rights and choices. 2023r. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/swop2023-english-230329-web_5.pdf
10. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посіб. / О. В. Безпалько та ін.; за заг. ред. О. В. Безпалько. – К. : Кафедра, 2020. – 310 с.
11. McConnell, Campbell. Economics: Principles, Problems, & Policies: [англ.] / Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. — 22st Ed. — McGraw-Hill, 2021.
12. Соціальна економіка: навч. посіб. / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотникова, Н. В. Аграмакова. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 275 с.
13. Human Development Report 1990 [Електронний ресурс]. – Н. Ү.: Oxford University Press, 1990. – 116 p. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org>
14. Human Development Report 2021-2022/ URL: https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf
15. Бондаревська К.В. Соціальна безпека у контексті формування поведінки суб'єктів ринку праці. *Поведінкова економіка: від теорії до практики*: міждисциплінарний навчальний посібник. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ, 2022, 408 с.

Допоміжна

16. Pinto, P., Hammond, D., Killelea, S., and Etchell, A. 2022. “The Paradox of Progress with Polarisation.” Background paper for Human Development Report 2021/2022, UNDP–HDRO, New York.
17. Косенкова Т.В. Домінанти соціально-економічного розвитку регіонів України. *Соціальна економіка*. 2018. Випуск 5. с. 26-36.
18. Сокур М.Б. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних викликів. *Соціальна економіка*. 2020. Випуск 60. с. 38-46.
19. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства та доля свободи. К.: Наш формат, 2020. 520 с.
20. Дюфло Е., Банерджи А. Економіка бідності. Як звільнити світ від злиднів / пер. з англ. В. Плискіна. К.: Наш Формат, 2017. 312 с.
21. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект: колективна монографія / за ред. Е. Лібанової. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 356 с.
22. Лібанова Е. Війна з Росією: як дати роботу біженцям і що робити після. *Дзеркало тижня*. 16.03.2022. URL: <https://zn.ua/ukr/SOCIUM/vijna-z-rosijeju-jak-dati-robotu-bizhentsjam-i-shcho-robiti-pislja.html> (дата звернення 10.07.2023)
23. Бервено О.В. Броницький О.М. Стратегічні напрями подолання нерівності людського розвитку: міжнародний та регіональний аналіз. *Інфраструктура ринку* Випуск 42. 2020. С.9-16
24. Людський потенціал підприємницької діяльності: навчальний посібник / за заг.ред. Н.Ю. Кубиній. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 172 с.
25. Балакірева О.М. Економічна культура населення: соціологічний вимір/Роль економічної науки у суспільному розвитку: До 100-річчя НАН України : матеріали круглого столу (Київ, 22 листопада 2018 р.).– Електрон. дані. – К., 2018. – URL: <http://ief.org.ua/docs/scc/9.pdf>
26. Бондаревська К.В., Озерян К.С., Івашина А.В. Психосоціальна підтримка населення в умовах воєнного часу. *Бізнес-Навігатор*: 2023. Випуск 2 (72). С. 107-113.
27. О. Г. Рябчук Особливості розвитку людського капіталу як основного фактора зростання економіки України /*Економічний вісник*. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 4. С.182-193.
28. Бондаренко О. Сучасна «економічна людина» та цінності розвитку економічної культури: людиновимірність економічного розвитку / URL:

- http://eir.zp.edu.ua/bitstream/123456789/2963/1/Bondarenko_The%20modern_economic.pdf
29. Костюк В. С. Проблема нерівності в доступі до якісного медичного обслуговування та шляхи її вирішення/*Збірник наукових праць УНУС*. №97. Частина 2. С.177-188
  30. Костюк В.С., Чернега І.І., Ревуцька А.О., Пархоменко Л.А. Соціальний розвиток територіальних громад: воєнний та післявоєнний періоди/*Наука і техніка сьогодні*. №10(24).2023. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10\(24\)-156-168](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10(24)-156-168)
  31. Костюк В.С., Котвицька Н.М., Фицик Л.А. Новітній досвід вимірювання якості життя для планування розвитку *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2018. № 93. Ч. 2. С.178-188.
  32. Костюк В.С., Бурляй А.П., Смолій Л.В., Осіпова А.А. Сучасні теорії економічного розвитку:соціальні аспекти *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2021. № 98. Ч. 2. С.211-221.
  33. Гасюк І.Л., Баюк М.І. Критерії і індикатори соціально-економічного розвитку територіальних громад: вибір і застосування /*Актуальні питання у сучасній науці*. № 7(13).2023.С.139-150. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-139-150](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-139-150)
  34. Махсма М. Б. Людський розвиток сільського населення України: регіональний розріз. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 100–108.
  35. Сокур М.Б. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних викликів. *Соціальна економіка*. 2020. Випуск 60. с. 38-46
  36. Мальований М.І. Фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту населення в Україні: Монографія / М.І. Мальований – Умань: СПД Сочінський, 2016. – 496 с.
  37. Костюк В.С. Теорія людського розвитку як методологічна основа класифікації країн світу. *Зб. Наук.праць УНУС*. Випуск 100. Частина 2. 2022.
  38. Костюк В., Смолій Л. Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на людський розвиток. *Зб. Наук.праць УНУС*. Випуск 99. Частина 2. 2021. С.223-231
  39. Костюк В.С. Людський розвиток як мета і засіб подальшого руху в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2537> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-21
  40. Костюк В.С., Ревуцька А.О., Пархоменко Л.А., Фротер О.С. Охорона здоров'я як пріоритет соціального розвитку територіальних громад/ *Актуальні питання у сучасній науці*. №9(15).2023. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-45-58](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-45-58)
  41. Костюк В.С., Осіпова А.А., Сидоренко О.С. Принцип єдності централізованих і децентралізованих засад у формуванні та реалізації соціальної політики. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. № 104. Ч. 2. С.308-317.

15. Інформаційні ресурси

Наукові ресурси:

1. Бібліотечний інформаційно-освітній портал
2. Віртуальна електронна бібліотека – ВВМ. URL: <http://www.velib.com/>
3. Електронні каталоги бібліотек України. URL: <http://e-catalog.name/>
4. Електронна бібліотека Lib.com.ua. URL: <http://www.lib.com.ua/>
5. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Українська бібліотека – «Джерело». URL: <http://ukrlib.com/>

7. Google Scholar — пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

Ресурси органів державної влади:

1. Президент України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua>.
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Національний Банк України: офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. URL: <http://me.kmu.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Інтернет-ресурси:

1. Financial Times <http://ft.com>
2. Business Week www.businessweek.com
3. The Economist www.economist.com
4. Європейський союз www.europe.eu.int
5. Міжнародний валютний фонд www.imf.org
6. Світовий банк www.worldbank.org <http://www.worldbank.org/>

16. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

17. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Соціальна економіка та людський розвиток» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної

недобросовісності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. Зміни у робочій програмі на 2024/2025 навчальний рік

У робочій програмі на 2024-2025 навчальний рік внесені такі зміни:

- в розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол №1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8 та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>)

- переглянуто розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни;
- оновлений список рекомендованої літератури.